

Resum: Les persones construïm la nostra xarxa social des de que comencem a socialitzar amb l'entorn, família, escola, amics, veïns, entre d'altres. Totes elles resulten una font d'enriquiment vers la nostra persona, ja que ens ajuden a créixer. En aquest camí de la vida, aquesta xarxa al llarg dels anys pot anar creixent i fer-se gran, però també es pot fer més petita i feble, per ordre natural de la vida (pèrdues d'éssers estimats), que poden provocar aïllament i solitud alhora que necessitat d'ajut i suport en aquest últim trajecte del camí. Quan les persones es troben en els moments inicials d'aquest punt de solitud i aïllament, afegit a la necessitat d'ajuda, es poden trobar que no reuneixen els requisits necessaris perquè se li puguin concedir els recursos oportuns; ja que encara la seva situació de necessitat no reuneix els punts necessaris que li permeten accedir als ajuts del sistema públic. Es llavors quan les persones han de quedar desatenses?

Paraules Clau: suport, recursos, incapacitació, capacitat funcional, capacitat cognitiva

Resumen: Las personas construimos nuestra red social desde que empezamos a socializar con el entorno, familia, escuela, amigos, vecinos, entre otros. Todas ellas resultan una fuente de enriquecimiento hacia nuestra persona, ya que nos ayudan a crecer. En este camino de la vida, esta red a lo largo de los años puede ir creciendo y hacerse mayor, pero también se puede hacer más pequeña y débil, por orden natural de la vida (pérdidas de seres queridos), que pueden provocar aislamiento y soledad vez que necesidad de ayuda y apoyo en este último trayecto del camino. Cuando las personas se encuentran en los momentos iniciales de este punto de soledad y aislamiento, añadido a la necesidad de ayuda, se pueden encontrar que no reúnen los requisitos necesarios para que se le puedan conceder los recursos oportunos; ya que aunque su situación de necesidad no reúne los puntos necesarios que le permiten acceder a las ayudas del sistema público. Es entonces cuando las personas deben quedar desatendidas?

Palabras Clave: apoyo, recursos, incapacitación, capacidad funcional, capacidad cognitiva

Isabel Duran

Treballadora Social

Referent

Alzheimer Catalunya Fundació

El Sr. Antonio te 88 anys, actualment resideix en un centre residencial privat i és vidu des de fa un any i mig.

Es troba en un estadi inicial de deteriorament cognitiu en estadiatge lleu d'etiologia combinada, que li provoca certa dependència funcional. El diagnòstic és una combinació possible de malaltia d'Alzheimer, seqüeles d'ictus i dependència alcohòlica. Autònom per als desplaçaments i manifesta els seus desitjos de forma clara i concisa però té importants dificultats per tenir cura de si mateix. Es desorienta amb facilitat i no pot administrar-se econòmicament. La seva capacitat funcional no es correspon amb la cognitiva, necessitant la supervisió d'un tercer per a totes les activitats que realitza.

El Sr. Antonio va arribar a la Fundació Alzheimer Catalunya, fa més de tres anys, arran de conèixer a la seva dona Margarita, que sí es trobava en un estat avançat de la malaltia

d'Alzheimer amb la qual ja intervenia Serveis Socials.

Van ser els serveis socials que treballaven amb el matrimoni, els qui detecten la necessitat de suport i la manca d'implicació familiar, i els qui ens presenten al Sr. Antonio per generar una xarxa de suport. És llavors quan el nostre equip comença a treballar plegat amb els equips d'atenció primària des de l'assessorament. Durant aquest temps de treball en xarxa evidenciem que el Sr. Antonio manifesta greus problemes per administrar els seus bens, així com per assumir la complexitat que representa per a ell, la cura personal de la seva dona i l'administració econòmica i domèstica, generant importants deutes.

El senyor Antonio deixa de tenir connexió amb els serveis d'atenció primària que fins ara l'havien acompanyat.

Decidim en aquell moment reunir-nos amb la família, per demanar als fills que iniciessin un procés de modificació de la capacitat amb la

finalitat de protegir-lo, assumint els fills la tutela del seu pare. Ens informen que el van iniciar fa uns anys quan van detectar la situació, però, el Sr. Antonio va superar la prova del metge forense i el Jutjat va tancar el procediment.

Per altra banda els fills ens indiquen que no volen responsabilitzar-se del seu pare. El matrimoni format per l'Antonio i la Margarita van tenir tres fills, dos dels quals manifesten no haver tingut un bon pare i un tercer, que es troba desaparegut. Tot i que van intentar fer-se'n càrrec d'ell per motius de responsabilitat filial, no per estimació, no van poder dur-ho a terme.

La xarxa de professionals amb el consentiment dels fills, sol·licita al Jutjat reobrir el procediment de modificació de la capacitat per demanar mesures de protecció amb caràcter d'urgència vers el Sr. Antonio ja que la situació era insostenible. Però, de nou, el Sr. Antonio demostra prou estratègies per superar la prova del metge forense i tot i els informes emesos pels professionals que estàvem intervenint directament, l'expedient torna a tancar-se.

El matrimoni va viure una separació forçosa per l'agreuament de l'estat de salut de la senyora Margarita. Ella va ingressar en un centre socio-sanitari i ell va continuar en el seu domicili. Passat un temps els professionals de la xarxa valorem que el Sr. Antonio no pot continuar al domicili i realitza un ingrés a residència privada. En aquest moment el Sr. Antonio deixa de tenir connexió amb els serveis d'atenció primària que fins ara l'havien acompanyat.

Quan una persona ingressa en un centre especialitzat (en aquest cas en un centre residencial) ha de fer front a moltes petites tasques i decisions. En el cas del Sr. Antonio, per exemple, va ser valorar la capacitat econòmica per poder realitzar el pagament, facilitar el número de compte, seguiment i manteniment del pis que deixa buit, així com altres propietats que tenia llogades.

Has hagut alguna vegada de fer un simple canvi d'entitat bancària i, per tant, de domiciliacions bancàries? Creus que amb totes les malalties

que pateix del Sr. Antonio ho hauria pogut fer sol?

Al poc temps mor la seva dona, Margarita. El Sr. Antonio ha de fer front a la pèrdua de la seva dona, acomiadar-se d'ella així com realitzar tots els tràmits administratius que això comporta (concertar hora amb el notari, lectura i acceptació del testament, múltiples gestions administratives per donar de baixa jurídicament la seva dona, així com l'enterrament d'ella).

Has hagut de realitzar els tràmits per demanar un document d'últimes voluntats o un certificat de defunció?

Al mes de maig de 2016, el Sr. Antonio rep la notícia que la residència on es trobava residint, ha de tancar.

Per realitzar la recerca de nou centre, s'han de tenir present aspectes importants com són les prestacions que ofereix el nou centre, així com fer de nou tot el tràmit administratiu per poder gestionar el cobrament de la mateixa, alhora que organitzar totes les teves pertinences per realitzar el trasllat.

Has hagut de buscar un altre pis per viure i decidir on? Te'n recordes del trasllat?

Aquest petit escrit amb el recorregut vital del Sr. Antonio en un moment de falta de capacitats per autogovernar-se en diferents àrees de la seva vida, i la manca de resposta per part del sistema per incloure'l i donar resposta a les seves necessitats, em porta a reflexionar en el nostre paper com a professionals.

Creus que el Sr. Antonio va poder afrontar sol la mort de la seva dona, el canvi de domicili o la gestió dels seus actius?

El paper d'una entitat tutelar és treballar de forma exclusiva per tutelar aquelles persones que un jutge declara incapaç en alguna de les àrees, personal, patrimonial, o total, alhora acompanyant-lo per mantenir i respectar la seva història de vida.

En el cas del Sr Antonio, ens hauríem d'haver retirat en el moment en el qual es declara la seva capacitat total per autogovernar-se?. Hagués sigut correcte deixar d'acompanyar

davant d'una situació de vulnerabilitat el Sr. Antonio, tot i poder observar la seva necessitat, i la manifestació d'ajut que ens demana ? (en totes les nostres visites agraeix la nostra presència i manifesta que no podria anar endavant sense el nostre suport).

El nostre equip, davant d'aquesta situació va decidir incloure'l en el programa de Pre-tuteles.

El programa de Pre-tuteles, s'inicia perquè existeix una situació de risc a la que no se li ha pogut donar una resposta immediata i s'observa una situació de risc que requereix d'ajut immediat abans que es dicti la figura legal o l'absència d'aquesta, com hem pogut veure al llarg del procés.

El programa permet i necessita continuar treballant plegats amb la persona i la seva xarxa (serveis socials d'atenció primària, CAP, família implicada, Bancs) per tant treballa i acompanya a la persona encara no tutelada, a més de oferir-li tots els serveis de que disposa la Fundació al seu abast.

En l'actualitat, el Sr. Antonio continua rebent les visites mensuals a la residència on actualment viu, per part de la referent i tècnic en suport a la persona de la nostra entitat, donant suport per cobrir les necessitats socials i sanitàries (necessitat de relació, petites compres d'estrís, acompanyaments mèdics, o d'altres necessitats que requereixin de la nostra presència sempre mantenint el seus gustos i estil de vida previs a la nostra aparició. Alhora, l'àrea econòmica treballa per vetllar pels seus interessos patrimonials (manté comunicació amb el seu banc, s'assegura de pagament de rebuts, tributs, així com tenir al dia els seus comptes bancaris, entre d'altres).

Des de Serveis Socials d'àrea bàsica, en treball conjunt amb l'àrea jurídica i la referent de la Fundació, treballem plegats per iniciar de nou el procés d'incapacitat del Sr. Antonio , a fi que es pugui reconèixer la figura legal que la seva situació personal requereix.

Al llarg de tot el recorregut, el nostre objectiu sempre ha estat el mateix; vetllar per la persona, protegint-la en les àrees que són necessàries i alhora, respectant la seva forma de vida, incorporant-lo en tot moment de les decisions que es volen prendre i afecten a la seva persona, tot i que arribar a una bona entesa sigui un camí llarg que vingui acompanyat d'acords i desacords per part de tots.

*La Fundació treballa per les persones **AMB** les persones. El principal objectiu en qualsevol intervenció és ajudar i protegir, però respectant a la persona en les seves decisions.*